

INFORMACINIŲ TECHNOLOGIJŲ NAUDOJIMO 5-8 KLASIŲ MOKINIŲ TARPE YPATUMAI IR PASEKMĖS

Tyrimą atliko:

Psichologė Aida Rakauskienė ir
socialinė pedagogė Audronė Bilydienė

2023 m. gegužės - gruodžio mėn.

Tyrimo tikslas ir imtis

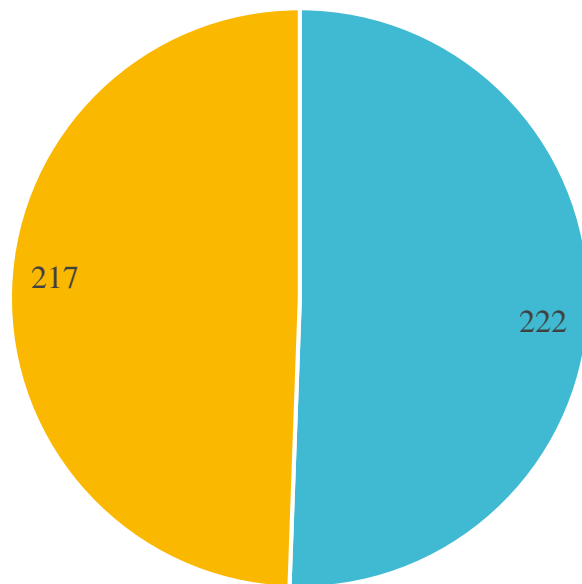
Tikslas – išsiaiškinti, kokie yra Progimnazijos 5-8 klasių mokinių naudojimosi IT ypatumai ir turimos žinios apie saugumą, pasigilinti į IT naudojimosi tikslus ir lydinčias dažno naudojimo pasekmes.

Tyrimas atliktas šių metų gegužės mėnesį. Apklausa anoniminė.

Tyrimo dalyvavo 454 5-8 klasių mokiniai.

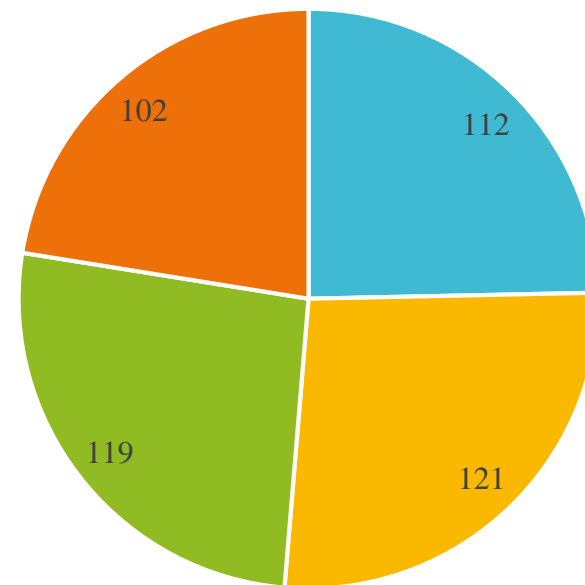
Dešinėje diagramose pavaizduotas respondentų pasiskirstymas pagal lytį ir klasių koncentraciją.

Lytis

■ Merginos ■ Vaikinai

Respondentų pasiskirstymas pagal klases

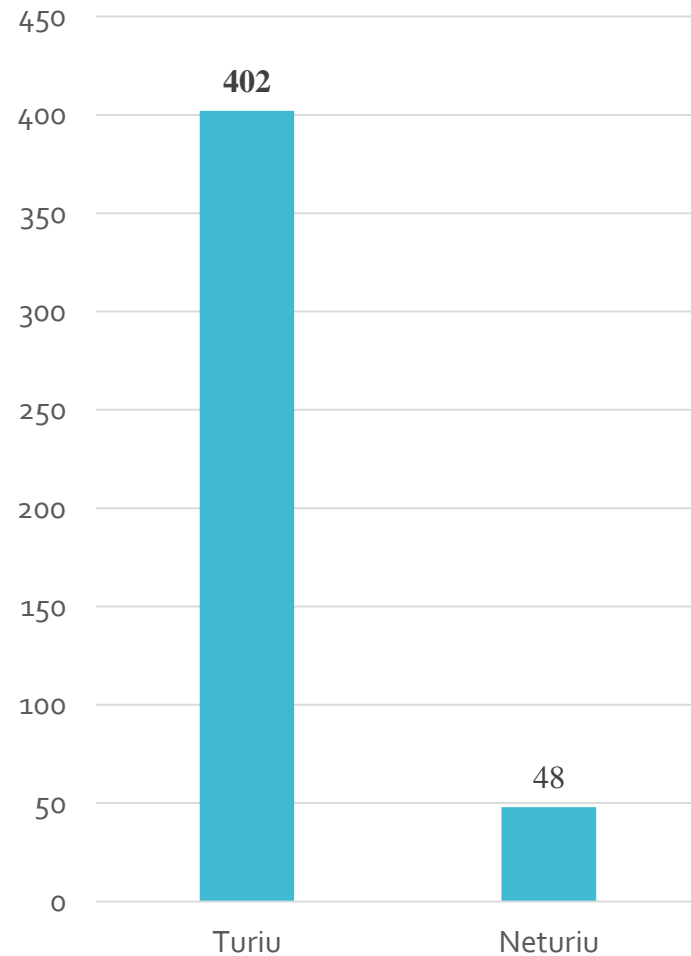

■ Penktokai ■ Šeštokai ■ Septintokai ■ Aštuntokai

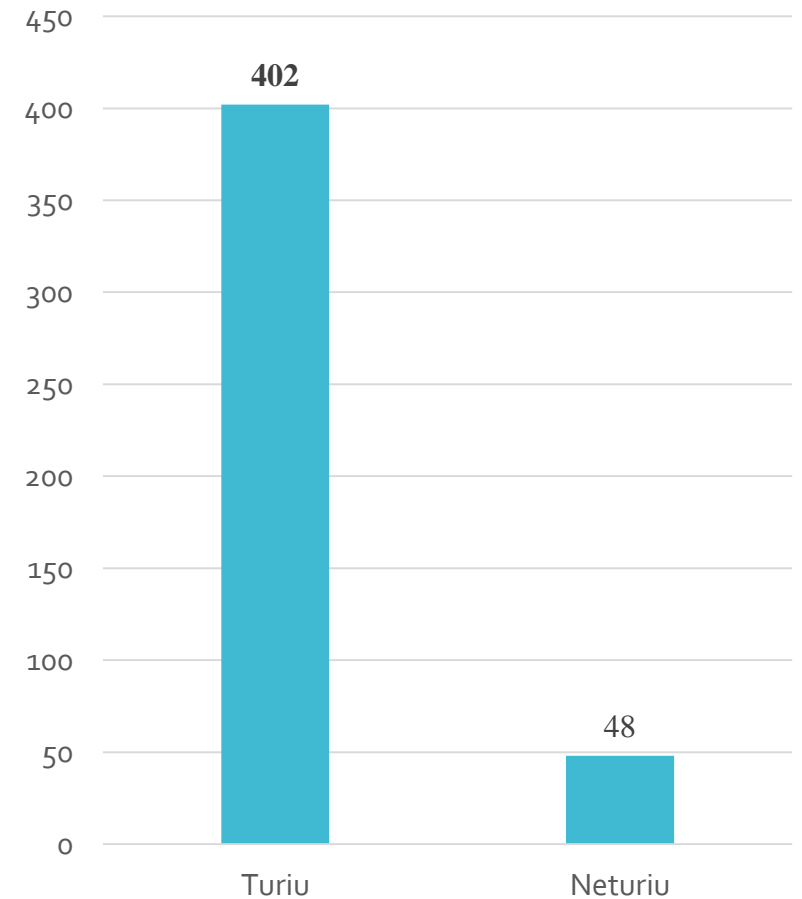
Ar turi asmeninį išmanųjį telefoną, kompiuterį/planšetę, žaidimo kompiuterį, kuriuo naudojiesi?

Dešinėje diagramose pateikiami mokinių, turinčių išmaniuosius telefonus, kompiuterius/planšetes ar žaidimo kompiuterius skaičius. Jokių išmanių technologinių prietaisų neturi 48 apklausoje dalyvavę mokiniai.

Išmanusis telefonas

Kompiuteris/planšetė, žaidimo kompiuteris

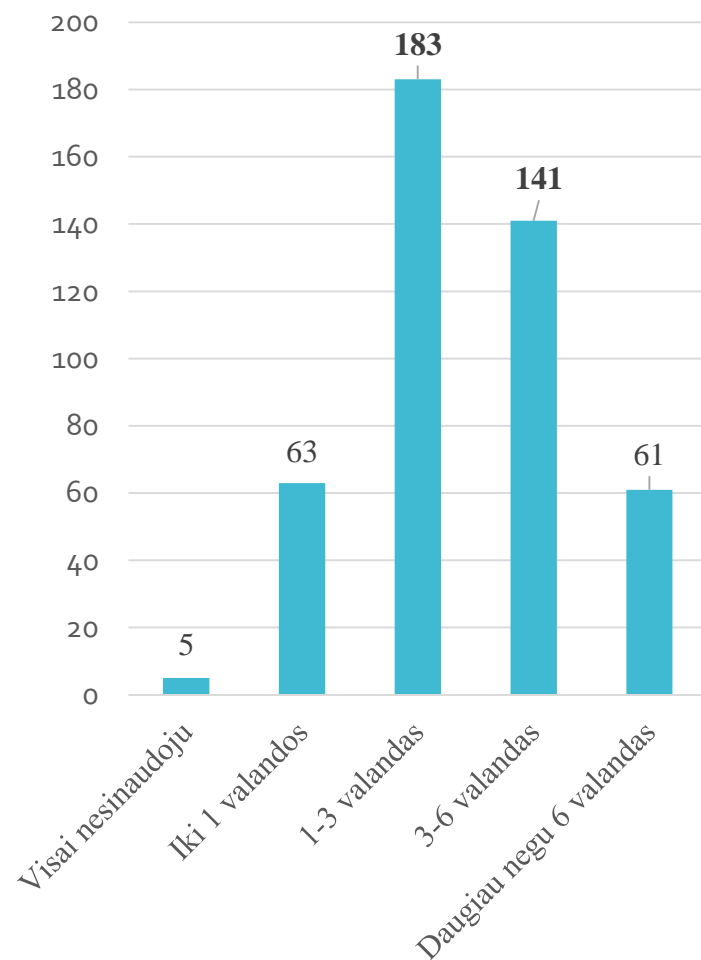
Kiek laiko per dieną praleidi naudodamasis išmaniosiomis technologijomis?

Dešinėje diagramose pateikiamo skaičiai mokinių, kurie prie telefono, kompiuterio/planšetės ar žaidimo kompiuterio praleidžia tam tikrą skaičių valandų.

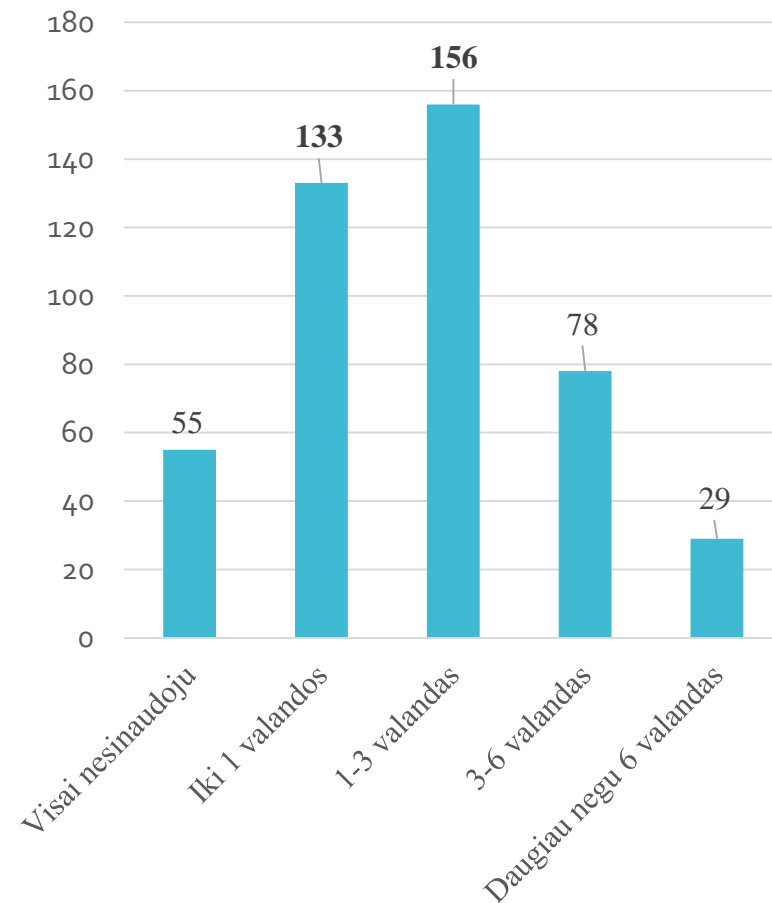
Su išmaniu telefonu mokiniai dažniausiai per dieną praleidžia 1-3 valandas (šiek tiek mažesnis, bet taip pat didelis skaičius mokinių su telefonu praleidžia apie 3-6 valandas).

Kompiuteriu/planšete ar žaidimų kompiuteriu mokiniai dažniausiai per dieną naudojami 1-3 valandas arba (skaičius mažesnis, bet taip pat pakankamai didelis) iki 1 valandos.

Išmanusis telefonas

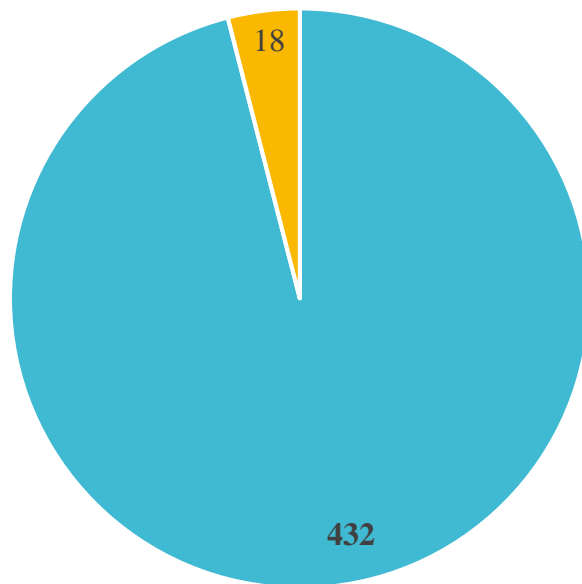
Kompiuteris/planšetė, žaidimų kompiuteris

Ar naudojiesi ir kokiais socialiniais tinklais naudojiesi, esi susikūręs juose savo paskyras?

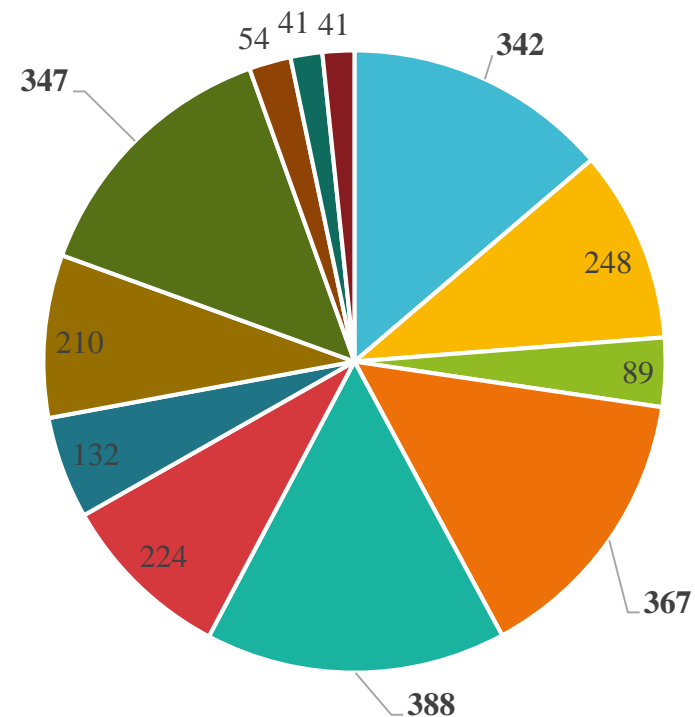
402 tyrime dalyvavę mokiniai naudojami vienu ar kitais socialiniais tinklais. Populiariausi socialiniai tinklai tarp mokinių yra YouTube, Tik Tok, Snapchat ir Facebook.

Ar naudojiesi?

■ Taip ■ Ne

Kokiais naudojiesi dažniausiai?

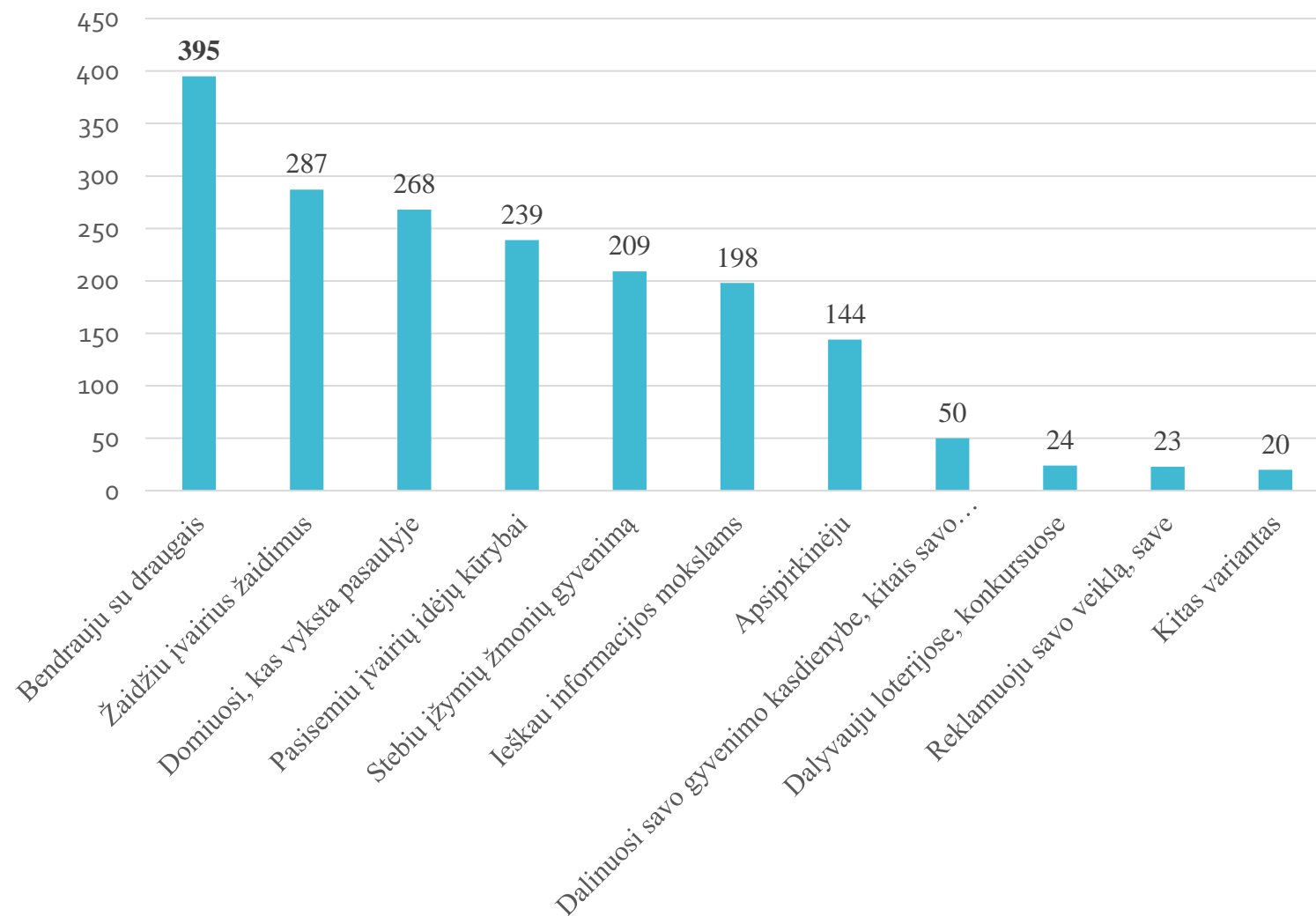
- **Facebook**
- **TikTok**
- **YouTube**
- **Snapchat**
- Instagram
- Twitter
- Discord
- BeReal
- Pinterest
- Reddit
- WhatsApp
- Kitas variantas

Kiti variantai: messenger, viber, yahoo, skype

Dėl ko naudojiesi vienais ar kitais socialiniais tinklais (kokius poreikius jais naudodamasis patenkini)?

Dažniausias mokinių atsakymas, dėl ko jie naudojami įvairiais socialiniais tinklais – bendravimas su draugais.

Mokiniai, pasirinkę atsakymo variantą „kitas variantas“, nurodė, kad naudodamiesi socialiniais tinklais jie klausosi muzikos, domisi programavimu, filmuoja ir kelia video į Youtube, daro namų darbus ar ieško naujų draugų.

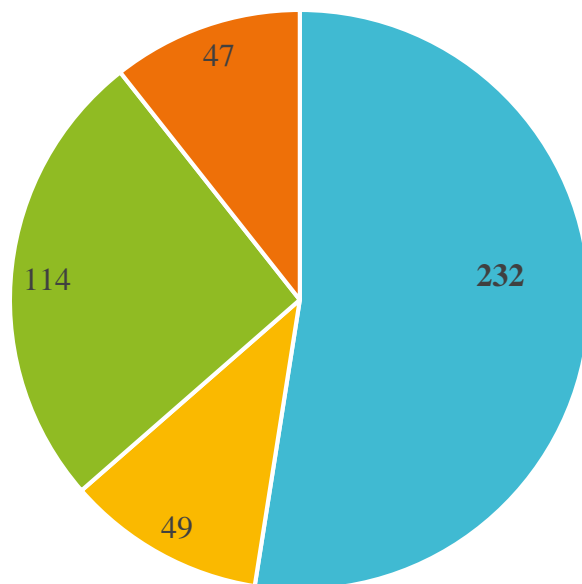

Koks tavo tėvų požiūris į naudojimąsi IT ir socialiniais tinklais? Ar jie riboja tavo laiką, praleistą juose?

232 apklausoje dalyvavę mokiniai teigia, kad jų tėvai pritaria jų naudojimuisi IT ir socialiniais tinklais. 114 mokinių mano, kad tėvams tai nerūpi, o 49 mokinių tėvai tam nepitaria.

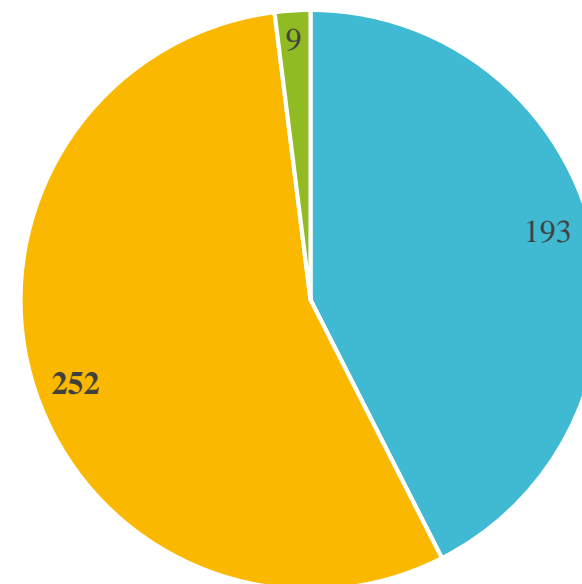
Tuo tarpu naudojimosi IT ir socialiniais tinklais laiką, anot mokinių, riboja 193 mokinių tėvai.

Tėvų požiūris į naudojimąsi IT ir socialiniais tinklais

- Jie tam pritaria
- Jie tam nepitaria
- Jiems tai nerūpi
- Kitas variantas

Naudojimosi IT ir socialiniais tinklais ribojimas

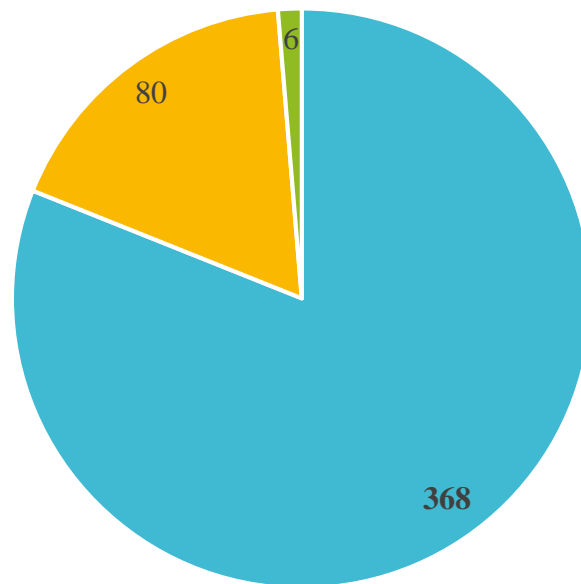

- Taip, riboja
- Ne, neriboja
- Neatsakė į klausimą

Ar žinai, koks yra saugus laikas prie IT? Ar tavo laikas saugus?

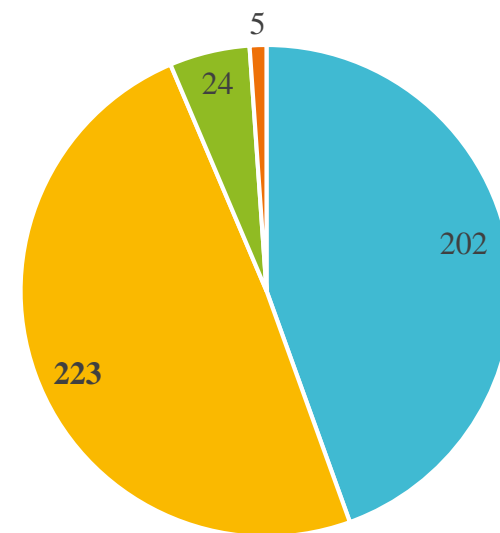
368 apklausoje dalyvavę mokiniai teigia, kad jie žino, kiek laiko yra saugu praleisti prie IT. 202 mokiniai mano, kad jų laikas, praleistas su IT, yra saugus. Tuo tarpu 223 mokiniai galvoja priešingai.

Ar žinai, koks yra saugus naudojimosi informacinėmis technologijomis laikas per dieną?

■ Taip, žinau ■ Ne, nežinau ■ Neatsakė į klausimą

Kaip manai, tavo prie telefono ar kompiuterio/ planšetės praleistų valandų skaičius yra tinkamas?

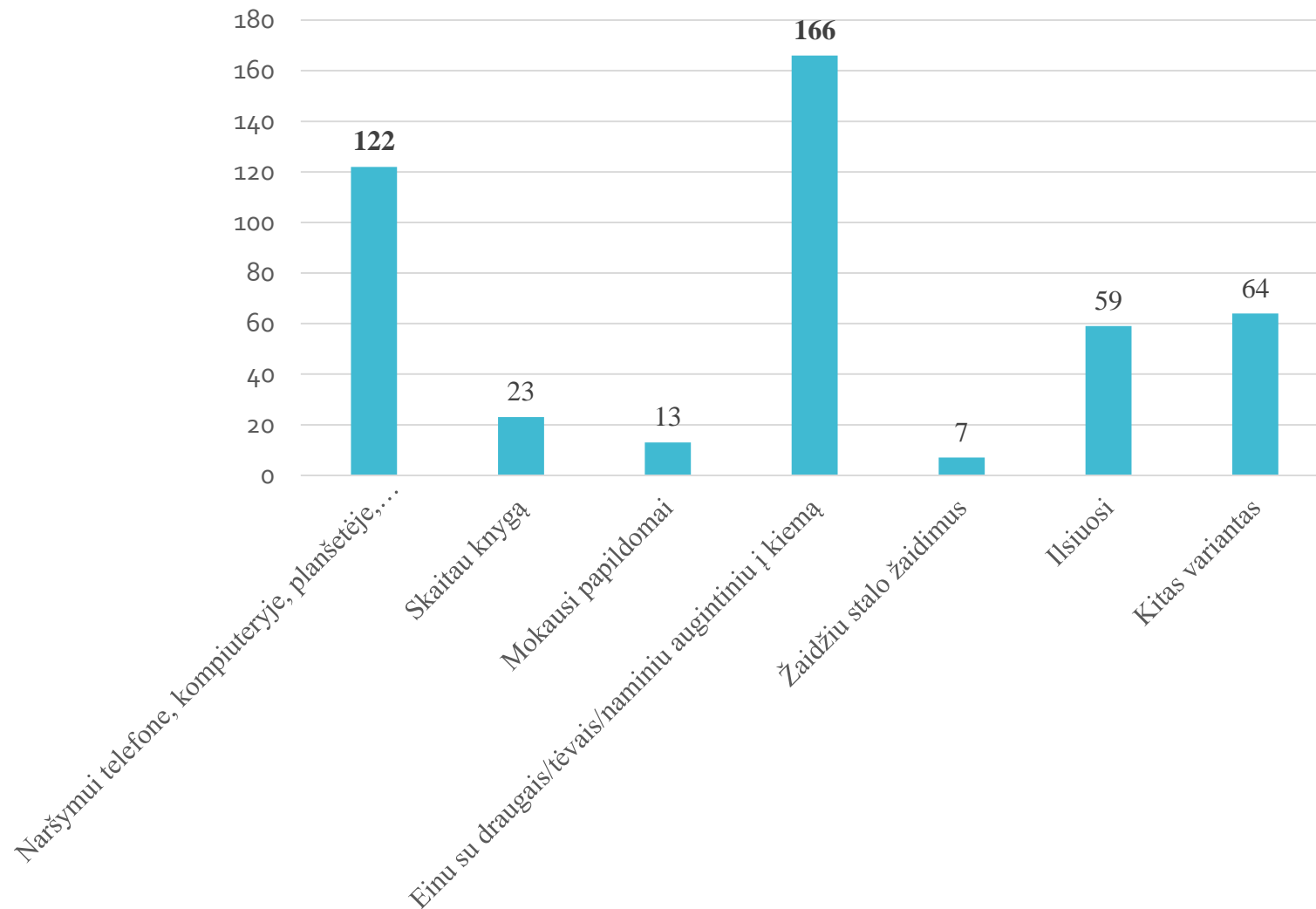

■ Taip, laiko praleidžiu tiek, kiek reikia
■ Ne, manau, kad tam skiriu per daug laiko
■ Ne, manau, kad tam skiriu per mažai laiko
■ Neatsakė į klausimą

Jei turi laisvo laiko, kam dažniausiai jį skiri?

Turėdami laisvo laiko apklausoje dalyvavę mokiniai dažniausiai jį skiria ėjimui su draugais, tėvais ar naminiu augintiniu į kiemą (166 mokiniai) ir naršymui telefone, kompiuteryje, planšetėje, žaidžiant kompiuterinius žaidimus (122 mokiniai).

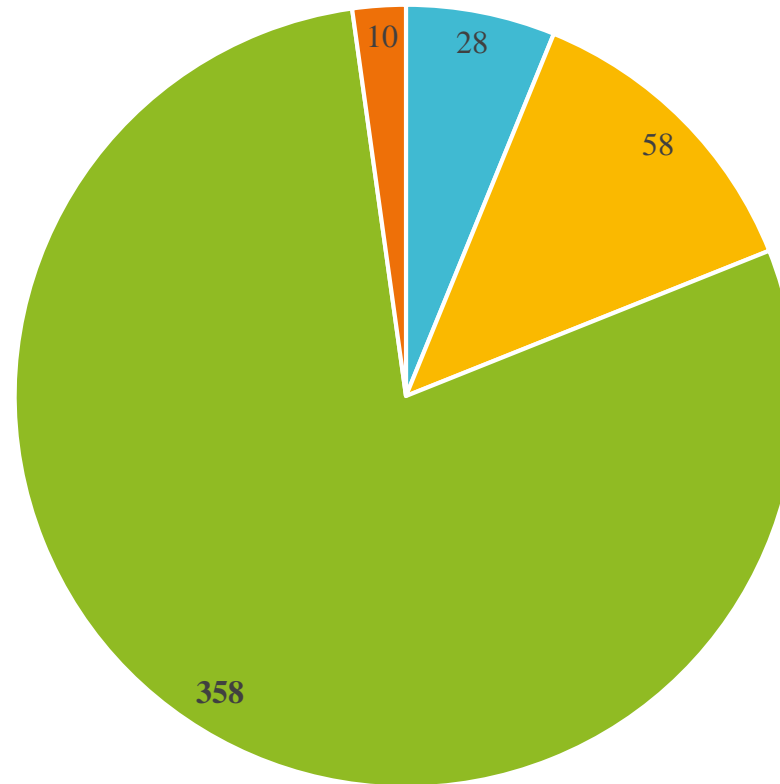
Mokiniai, kurie pasirinko atsakymo variantą „kitas variantas“, nurodė, kad, turėdami laisvo laiko, jie drožinėja, žvejoja, klausosi muzikos, eina pasivažinėti, groja gitara, žiūri filmus, sportuoja, piešia, šoka ar atlieka ūkio darbus.

**Ar esi praleidęs pamokas,
kitus užsiėmimus dėl to,
kad užsimiršai
naršydamas telefone,
kompiuteryje, planšetėje
ar žaisdamas
kompiuterinius žaidimus?**

Į šį klausimą 358 mokiniai
atsakė, kad taip nėra nutikę.

28 mokiniai teigia, kad taip yra
nutikę ne kartą. 58 mokiniams
taip yra nutikę vieną, du kartus.

■ Taip, esu praleidęs ne kartą

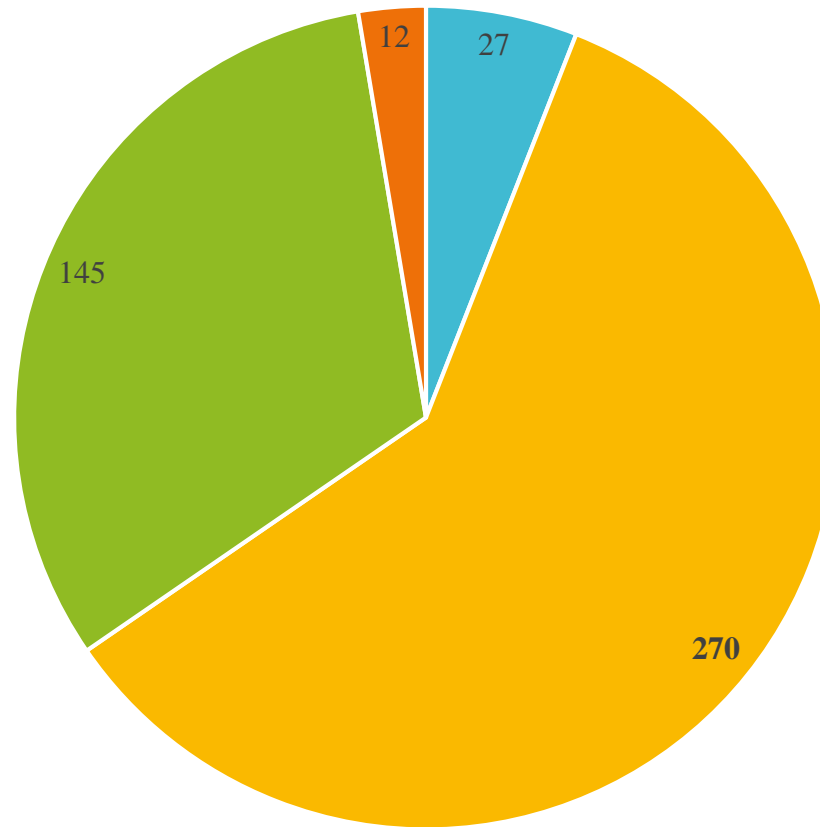
■ Taip, yra taip nutikę vieną, du kartus

■ Ne, taip nėra nutikę

■ Neatsakė į klausimą

Ar dažnai užsiimdamas kita veikla galvoji apie telefoną, planšetę, kompiuterį, kompiuterinius žaidimus?

Į šį klausimą 270 mokinių
atsakė, kad „kartais pagalvoja“.
Nuolat apie telefoną,
kompiuterį/planšetę ar
kompiuterinius žaidimus
galvoja 27 mokiniai. 145
apklausoje dalyvavę mokiniai
apie tai beveik negalvoja arba
negalvoja visiškai.

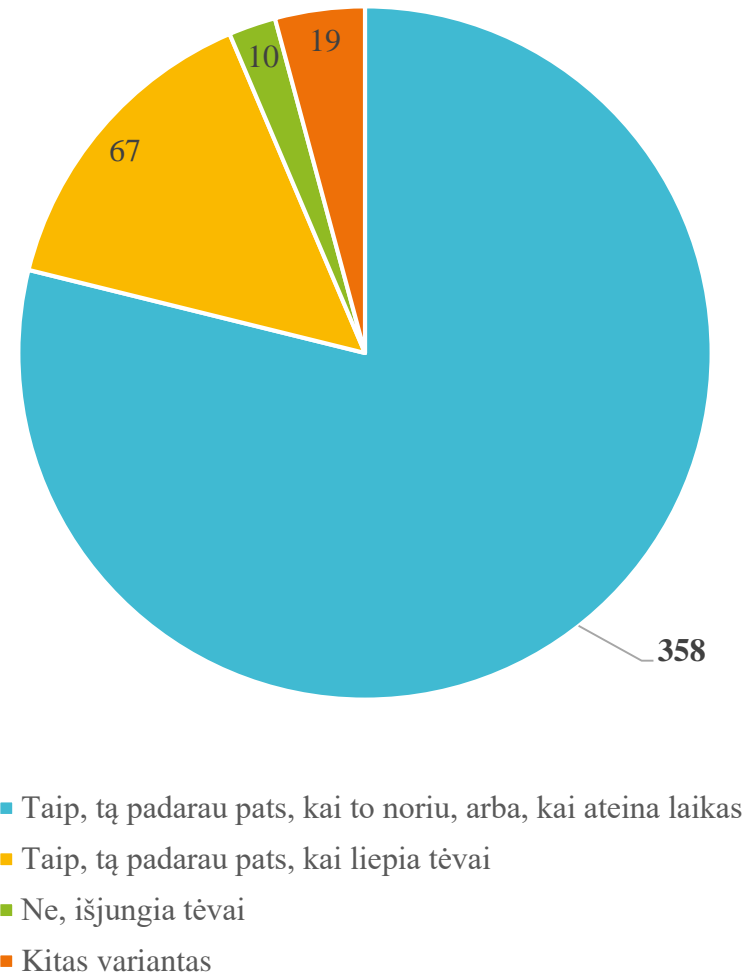

■ Taip, galvoju nuolat ■ Kartais pagalvoju ■ Ne, beveik arba visiškai negalvoju ■ Neatsakė į klausimą

Ar pats savo noru padedi telefona, išjungi kompiuterį/planšetę, kompiuterinį žaidimą?

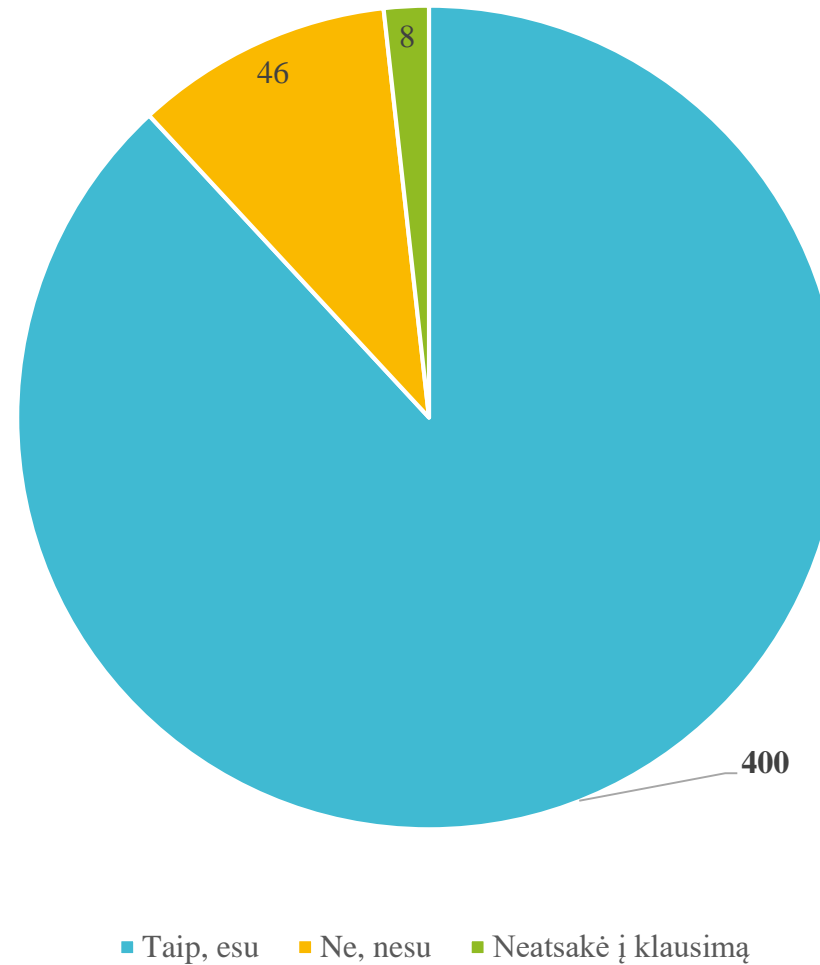
Dažniausias atsakymas į šį klausimą yra „taip, tą padarau pats, kai to noriu, arba, kai ateina laikas“ (358 mokiniai). 10 mokinių išmaniuosius įrenginius išjungia tėvai.

Mokiniai, pasirinkę atsakymo variantą „kitas variantas“, nurodė, kad išmaniuosius įrenginius padeda, kai eina su draugais į lauką arba būna visaip – kartais pats, kartais tėvams liepus.

Ar esi girdėjęs apie neigiamas ilgo buvimo prie telefono, kompiuterio, planšetės ar kompiuterinių žaidimų pasekmes?

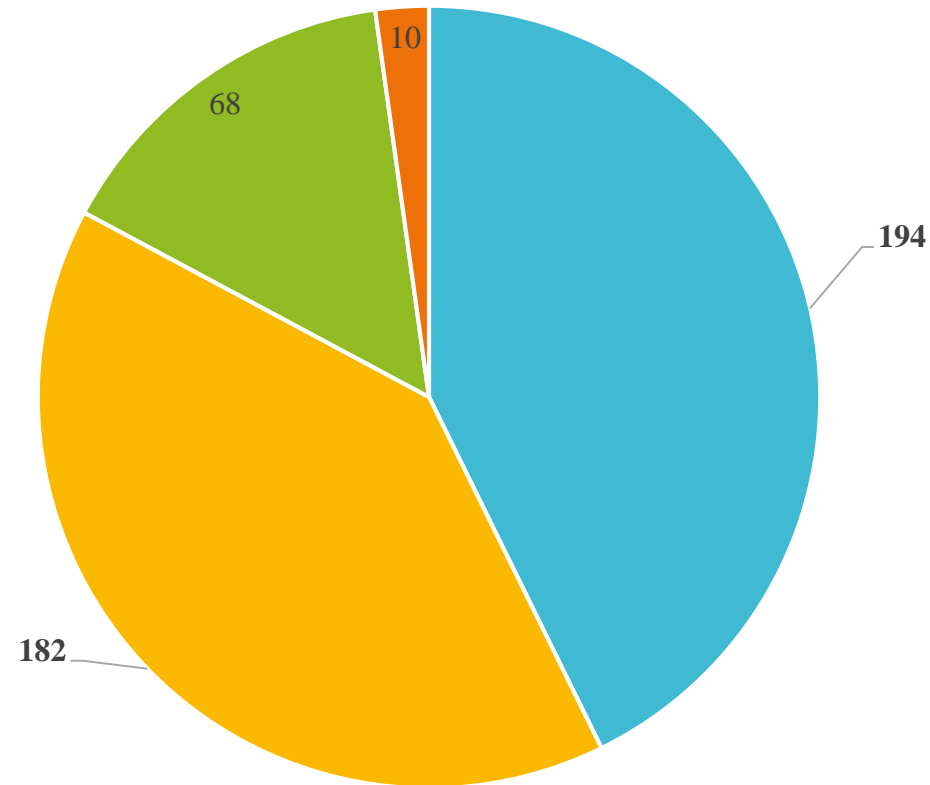
400 apklausoje dalyvavusių mokinių apie neigiamas ilgo buvimo prie išmanių technologijų pasekmes žino. 46 mokiniai nurodė, kad apie tai nežino nieko.

Kaip manai, ar galėtum vieną savaitę praleisti be telefono, kompiuterio, planšetės ar kompiuterinių žaidimų?

194 apklausoje dalyvavę mokiniai mano, kad savaitę be IT išverti jiems būtų nesudėtinga. 182 mokiniai teigia, kad išvertų, bet būtų sunku.

68 mokiniai teigia, kad to padaryti negalėtų niekaip.

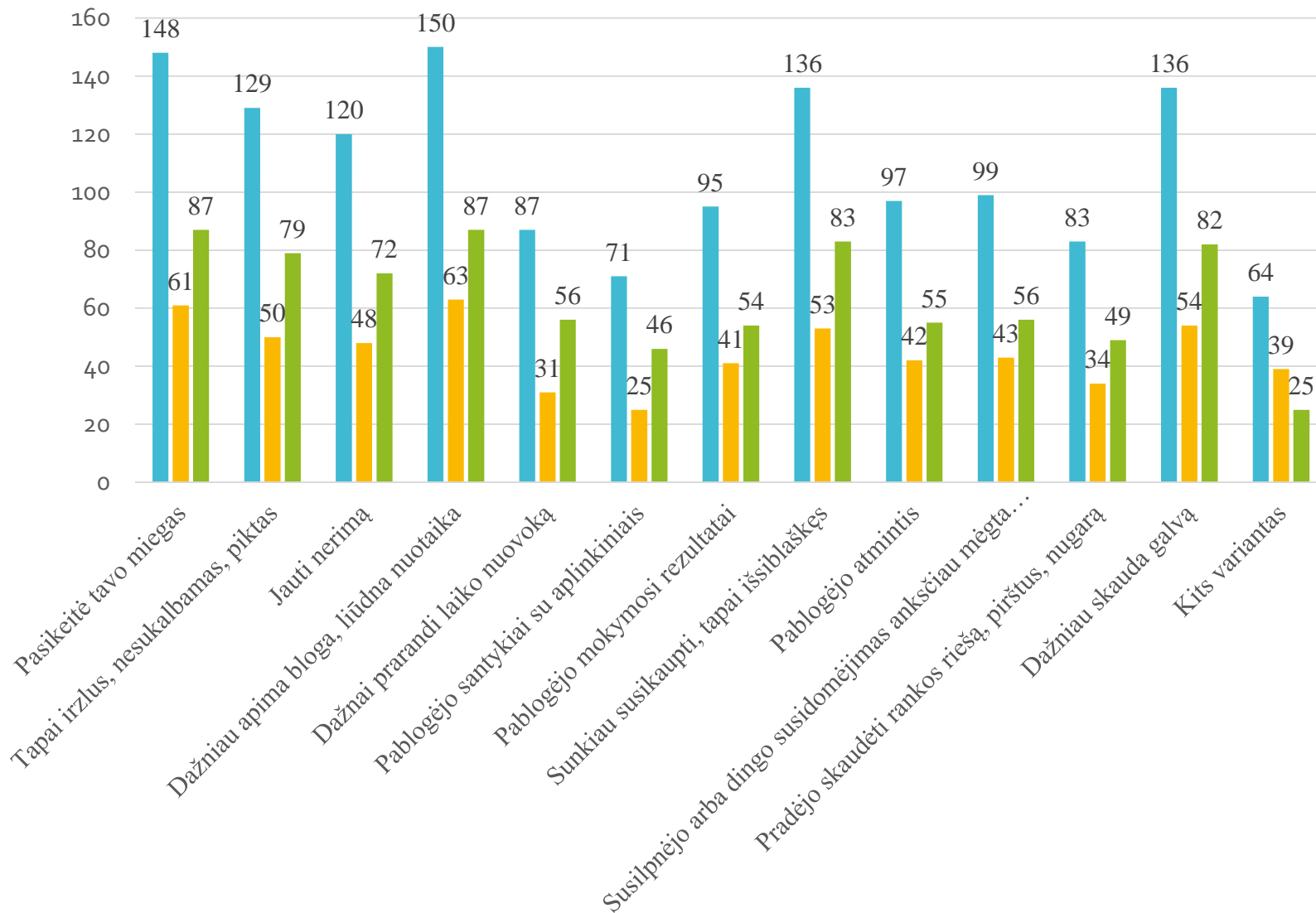

- Galėčiau ir man tai nebūtų sudėtinga
- Galėčiau, bet būtų labai sunku
- Negalėčiau niekaip
- Neatsakė į klausimą

Ar per paskutines savaites pastebėjai, kad...?

Diagramoje mėlynas stulpelis vaizduoja visų mokinių atsakymus, geltonas – tų mokinių, kurie prie IT praleidžia nuo 0 iki 3 valandų per dieną, žalias stulpelis – tų mokinių, kurie prie IT praleidžia nuo 3 iki 6 ir daugiau valandų per dieną. Pasirinkę atsakymo variantą „kitas variantas“, mokiniai nurodė, kad jokių nerimą keliančių simptomų nepastebėjo.

Pateikti tyrimo rezultatai rodo, kad galime pastebėti tendenciją, jog tie mokiniai, kurie nurodė, kad prie IT praleidžia nu 0 iki 3 valandų, patiria mažiau įvairių simptomų nei tie mokiniai, kurie prie IT praleidžia nuo 3 iki 6 valandų ir daugiau.

Apibendrinimas

- Iš 454 apklausoje dalyvavusių 5-8 klasių mokinių 402 turi išmanųjį telefoną ir kompiuterį/planšetę arba žaidimo kompiuterį.
- Su išmaniu telefonu mokiniai per dieną vidutiniškai praleidžia 1-3 valandas. Su kompiuteriu/planšete ar žaidimo kompiuteriu – tiek pat.
- 402 tyrime dalyvavę mokiniai naudojami vienais ar kitais socialiniais tinklais, turi juose paskyras. Populiariausi socialiniai tinklai tarp mokinių yra YouTube, Tik Tok, Snapchat ir Facebook.
- Socialiniais tinklais, anot mokinių, jie dažniausiai naudojami dėl galimybės bendrauti su draugais.
- 232 apklausoje dalyvavę mokiniai teigia, kad jų tėvai pritaria jų naudojimuisi IT ir socialiniais tinklais. 114 mokinių mano, kad tėvams tai nerūpi, o 49 mokinių tėvai tam nepitaria.
- Naudojimosi IT ir socialiniais tinklais laiką riboja 193 mokinių tėvai.
- 368 apklausoje dalyvavę mokiniai teigia, kad jie žino, kiek laiko praleisti prie IT yra saugu.
- 202 mokiniai mano, kad jų laikas, praleistas su IT, yra saugus. Tuo tarpu 223 mokiniai galvoja priešingai.
- Turėdami laisvo laiko apklausoje dalyvavę mokiniai dažniausiai jį skiria ėjimui su draugais, tėvais ar naminiu augintiniu į kiemą (166) ir naršymui telefone, kompiuteryje, planšetėje, žaidžiant kompiuterinius žaidimus (122).

Apibendrinimas

- 58 apklausoje dalyvavę mokiniai teigia, kad bent kartą yra nutikę taip, kad benaršydami telefone, kompiuteryje/planšetėje ar žaisdami kompiuterinius žaidimus jie užsimiršo ir praleido pamokas ar kitas veiklas. 28 mokiniai teigia, kad taip yra nutikę ne kartą.
- Nuolat apie telefoną, kompiuterį/planšetę ar kompiuterinius žaidimus galvoja 27 apklausoje dalyvavę mokiniai.
- 10 apklausoje dalyvavusių mokinių, atsakydami į klausimą, ar pats padedi telefoną, išjungi kompiuterį/planšetę ar kompiuterinį žaidimą, nurodė, kad tą padaro tik tėvai.
- 46 apklausoje dalyvavę mokiniai teigia, kad nieko nežino apie neigiamas ilgo buvimo prie išmanių technologijų pasekmes.
- 194 apklausoje dalyvavę mokiniai mano, kad savaitę be IT išverti jiems būtų nesudėtinga. 182 mokiniai teigia, kad išvertų, bet būtų sunku. 68 mokiniai teigia, kad to padaryti negalėtų niekaip.
- Galima pastebėti tendenciją, jog tie mokiniai, kurie nurodė, kad prie IT praleidžia nuo 0 iki 3 valandų, patiria mažiau įvairių neigiamų simptomų, nei tie mokiniai, kurie prie IT praleidžia nuo 3 iki 6 valandų ir daugiau.

Rekomendacijos

- Psichologei su tyrimo rezultatais supažindinti Progimnazijos bendruomenę, rezultatus patalpinant internetinėje svetainėje.
- Socialinei pedagogei ir psichologei su tyrimo rezultatais supažindinti mokinius, organizuojant prevencinius užsiėmimus, diskusijas saugaus naudojimosi IT tema 2024 metų sausio-vasario mėnesiais.
- Informacinių technologijų mokytojams pamokų metu akcentuoti, priminti mokiniams saugaus naudojimosi IT taisykles, skatinti jų laikytis.
- Mokinių komitetui organizuoti akciją/diskusiją/popietę, skatinančią saugesnį naudojimąsi IT.
- Visuomenės sveikatos specialistei pasidalinti saugaus naudojimosi IT rekomendacijomis su mokinių tėvais.